

Handläggare
Hanna Bergsten
Telefon: 08-50808444

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd,
Den 24 augusti 2023

Remiss om ersättningsnivåer daglig verksamhet (LSS)

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, Rotel IV. KS
2023/339

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen önskar yttrande från Kungsholmens stadsdelsförvaltning i frågan om ändrade ersättningsnivåer för daglig verksamhet. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsen tillhanda senast den 19 september 2023.

Stadsledningskontoret föreslår att antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för daglig verksamhet (LSS) minskas från sju till fem. Med ett nytt ersättningssystem är syftet att ta bort de delar som kan skapa inlåsnings effekter för personer som går på daglig verksamhet. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Vidare föreslås att antalet timintervall för deltagandegrad per vecka som den enskilde kan välja mellan ändras från två till tre. Enligt Stadsledningskontoret innebär föreslagen modell att förutsättningarna för det viktiga motivationsarbetet hos personer i de lägre nivåerna förbättras. Modellen ökar också möjligheten att bryta social isolering samt skapar meningsfullhet och förbättrar möjligheten för den enskilde att närma sig arbetsmarknaden, vilket är syftet med daglig verksamhet.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning bedömer inte att de nya ersättningsnivåerna kommer ha någon ekonomisk påverkan i dagsläget. Däremot ser förvaltningen svårigheter med att nå budget i balans på sikt eftersom allt fler brukare kommer återfinnas i de högre nivåerna i samband med att de blir äldre och då har ett högre omsorgsbehov. Ersättningen i de högsta nivåerna bedöms inte täcka de kostnader som bemanning och upprätthållandet av kvalitet

kräver. Förvaltningen ser också en risk att förslaget främst gynnar de privata utförarna, vilket kan komma att påverka de kommunala dagliga verksamheterna. I övrigt är förvaltningen positivt inställd till ändrat antal deltagandenivåer, nytt antal lägsta deltaganderimmar och ersättning till daglig verksamhet i upp till sex månader efter att den enskilde har fått arbete.

Bakgrund

Stadsledningskontoret framför att nuvarande ersättningssystem inom daglig verksamhet (LSS) är flera år gammalt och att det finns behov att anpassa ersättningen utifrån dagens förutsättningar. Sedan systemet upprättades 2010 har målgruppen förändrats och antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat. Det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp bedöms inte rymmas i nuvarande låga nivåer. Förhållandet mellan ersättningsnivå och resursbehov har varit oförändrat sedan ersättningssystemet upprättades. Endast storleken på pengarna har förändrats, vilken fastställs årligen i samband med kommunfullmäktiges budget.

I budget 2022 fick Kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Socialnämnden och Arbetsmarknadsnämnden göra en översyn av ersättning och utformning av insatsen daglig verksamhet. Detta bland annat för att uppnå att fler enskilda att närmar sig arbetsmarknaden. I översynen, där både beställarverksamheter och utförare deltog, framkom att nuvarande system har vissa inlåsningseffekter och att det finns personer inom daglig verksamhet som bör kunna arbeta men som inte får möjlighet att komma ut i arbetslivet. Utförarna lyfte även fram synpunkter på att ersättningsnivåerna är felbalanserade och behöver ses över. Bland annat framkom att ersättningen i de låga nivåerna är för låg och att det är rimligt att sänka de högre nivåerna. Det viktiga motivationsarbetet för att utveckla den enskildes möjlighet till arbete rymms inte i de lägsta nivåerna. I översynen konstaterades även att staden har fler nivåer i jämförelse med många andra kommuner.

För att ersättningssystemet ska främja den enskildes förmåga att delta i sysselsättning och komma ut på arbetsmarknaden förslags förslag på fler timintervall av deltagandegrad. Det fram kom också förslag på att ersättning ska utgå till utföraren även en tid efter att den enskilde börjat arbete på den ordinarie arbetsmarknaden, för att tillhandahålla särskilt stöd i övergången.

Som en följd av översynen fick Kommunstyrelsen i budget 2023 i uppdrag att i samråd med Socialnämnden och Stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom daglig verksamhet

(LSS) med målet att minska antalet nivåer och för att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov.

Ärendet

Stadens nuvarande resursfördelningssystem

Nuvarande ersättningssystem är huvudsakligen baserat på ett särskilt bedömningsinstrument som infördes 2008. År 2010 gjordes en förändring av poängen i bedömningsinstrumentet för att bättre ta hänsyn till personer som inte har stora fysiska funktionsnedsättningar men behov av andra slag, till exempel motivationsarbete. Bedömningsinstrumentet utgår från den enskildes behov och det stöd som ges, inte den tid som åtgår för insatsens utförande. Systemet bygger på en femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och omvårdnad. Bedömningen görs utifrån sju olika livsområden och utifrån denna bedömning sätts en ersättningsnivå för de insatser den enskilde behöver. Nivån bestäms av hur många poäng som den enskilde får i det bedömningsinstrument som bedömnings- och förmedlingsgruppen använder. Den totala poängen översätts sedan till olika ersättningsnivåer per dygn för den dagliga verksamhetens utförare samt till en schablonersättning för stadens stadsdelsnämnder. Staden hade den 26 augusti 2022 totalt 3 057 personer med insatsen daglig verksamhet. 1 522 med heltid, 1 402 personer med deltid och 75 personer som hade insatsen på heltid med personlig assistans och 58 deltid med personlig assistans.

Förslag till nytt ersättningssystem

Stadsledningskontoret har tillsammans med Socialförvaltningen tagit fram förslag om nya ersättningsnivåer, delar av de synpunkter som framkom i översynen 2022 har beaktats. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Alla ersättningar är beräknade i 2023 års prisnivå. Se bilaga för föreslagna ersättningssystem.

I Stadsledningskontorets förslag har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna föreslås ersättningen minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet (tidigare sju) med tre spann av deltagandetimmar. Om en personlig assistent medföljer den enskilde i den dagliga verksamheten minskas ersättningen med 35 procent, nuvarande skillnad är 38 procent.

I nuvarande system är det samma ersättning till utförarna oavsett om den enskildes närvaro är heltid (24 timmar per vecka) eller deltid (fyra timmar per vecka). Stadsledningskontoret föreslår istället att det ska finnas tre olika ersättningsnivåer av timintervall för deltagandetimmar per vecka, jämfört med nuvarande två.

Föreslagna timintervall är 1-10 timmar, 11-24 timmar samt 25 timmar upp till heltid (40 timmar). Ersättningen i timintervall 11-24 timmar/vecka förslås vara 80 procent av heltid och ersättningen i timintervall 1-10 timmar/vecka 40 procent av heltid.

Det nya lägsta antalet deltagandetimmar i daglig verksamhet föreslås sänkas från nuvarande fyra timmar per vecka till en timme per vecka. Stadsledningskontoret framhåller att det är viktigt att det finns möjlighet till insatsen även vid lågt deltagande eftersom syftet med daglig verksamhet är att bryta isolering, skapa meningsfullhet och att komma närmare arbetsmarknaden med målsättningen att komma ut i arbetslivet.

Stadsledningskontoret föreslår att ersättning utgår i upp till sex månader efter att den enskilde påbörjat arbete på den ordinarie arbetsmarknaden för fortsatt stöd i övergången. Föreslagen ersättningsnivå under dessa sex månader är ersättningsnivå 1, med deltagandetimmar 1-10 timmar per vecka. För att ersättning ska betalas ut under övergångsperioden ska utföraren fortsatt ge stöd till den enskilde och regelbundet besöka arbetsplatsen. Stödet ska utformas individuellt tillsammans med den enskilde och ska finnas beskrivet i den enskildes genomförandeplan.

Kostnads- och verksamhetsmässiga konsekvenser av förslaget
Stadsledningskontoret bedömer att de totala kostnaderna för staden ändras marginellt vid föreslagen förändringen av ersättningsnivåerna. Enligt Stadsledningskontorets ekonomiska jämförelse mellan nuvarande och föreslagna ersättningsnivåer påverkas utförarnas totala budget relativt lite av de föreslagna ersättningsnivåerna. Det föreslagna ersättningssystemet kan dock ha en negativ påverkan för de stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som har insatsen daglig verksamhet i nuvarande nivå 5 och 7. Stadsledningskontoret bedömning är att det inte finns behov av övergångsregler samt att den nya ersättningsmodellen börjar gälla från 1 januari 2024.

Inga omdömmingar av enskilda personer behöver göras men då antalet nivåer föreslås minska samt att antalet timintervall för deltagande per vecka blir fler så behöver nya beställningar göras i paraplyet. Nya budgetunderlagsrapporter i stadens beslutsstöd behöver också göras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och har behandlats i pensionärsrådet och i förvaltningsgrupp.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsledningskontorets förslag på nya ersättningsnivåer kommer inte överlag att ha en betydande ekonomisk inverkan för daglig verksamhet i nuläget. Förvaltningen ser dock att ekonomi och budget kommer att påverkas på sikt. Målgruppen för daglig verksamhet blir allt äldre och i samband med stigande ålder kan behoven av omsorg komma att öka. Enskilda med stora omsorgsbehov som återfinns i de högsta nivåerna ställer stora krav på verksamheten med bland annat hög bemanning. Med allt fler brukare i de högre nivåerna kommer förvaltningen ha svårigheter att täcka kostnaderna för nödvändig bemanning och samtidigt upprätthålla god kvalitet inom ramen för de nya ersättningsnivåerna. Möjligheterna att nå budget i balans kommer därmed att försvåras.

Förvaltningen ser också att det finns en risk att det nya ersättningssystemet kan komma att vara till de privata utförarnas fördel och gynnas av att ha flera brukare inom de lägre ersättningsnivåerna. Konsekvensen kan bli att de kommunala verksamheterna främst kommer att behöva tillhandahålla platser för enskilda med omsorgsbehov i de högre nivåerna. Med många brukare i de högre ersättningsnivåerna försvåras möjligheten att täcka de kostnader som högre omsorgsbehov medför samt att nå budget i balans.

Förvaltningen anser vidare att det är rimligt med sänkt lägsta antal deltagandetimmar från fyra till en timme i veckan. Det är också bra med tre tidsintervaller för deltagande, men ser ett behov av att verksamheterna själva ska kunna styra under vilka timmar den enskilde ska vara i verksamheten. Detta för att underlätta personalplanering så att alla får möjlighet till det stöd de är i behov av.

Förslaget att den dagliga verksamheten ska få ersättning i upp till sex månader när en enskild har fått arbete ställer sig förvaltningen positiv till. Det är bra att den enskilde får stöd att komma i arbete och det motverkar en inlåsnings effekt. Samtidigt vill förvaltningen framhålla att majoriteten av brukarna inom daglig verksamhet tillhör den grupp där daglig verksamhet är tillräcklig sysselsättning för den enskilde. De ändringar av ersättningsnivåer som föreslås riktar fokus på en begränsad grupp medan det finns behov av ytterligare resurser för målgruppen som helhet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen från socialförvaltningen.

Jämställdhetsperspektiv

De föreslagna ändringarna i ersättningsnivåer bedömer inte påverka män och kvinnor ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Anna Hamlin
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss av Ersättningsnivåer Daglig verksamhet (LSS)
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande – Ersättningsnivåer Daglig verksamhet (LSS)
3. Ersättningsnivåer Daglig verksamhet

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2023-07-05
Anna Hamlin, Ansvarig	2023-07-04